Skriftlig innspill til Familie- og kulturkomiteen i forbindelse med statsbudsjettet 2027 **Oslo, 14. oktober 2026**

ASK i språkloven - Oppheving av anmodningsvedtak: Vedtak nr. 788, 25. mars 2021

Regjeringen foreslår i forslaget til statsbudsjettet for 2027 å oppheve anmodningsvedtaket om å innlemme symbolspråk i språkloven. Anmodningsvedtaket lyder som følger: «Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak om symbolspråk, der det foreslås hvordan retten til symbolspråk kan innlemmes i språkloven.»

Bakgrunnen for anmodningsvedtaket er Stortingets behandling av språkloven (Lov om språk) i 2021, og formålet med språkloven er å styrke norsk språk som samfunnsbærende språk og å gi vern og status til andre språk i Norge som staten har ansvar for. CP-foreningen mener det virkelig er på tide at ASK (Alternativ supplerende kommunikasjon) anerkjennes som et ikke-talt språk, og at staten tar ansvar for ASK. Dette skylder vi de om lag 20.000 personene i Norge i dag, som pga. ulike funksjonsnedsettelser, har manglende eller ikke har tale. Vi mener det er riktig at ASK likestilles med tegnspråk, og at ASK-språklige gis de samme rettighetene som personer som benytter seg av tegnspråk.

Regjeringen og Kultur- og likestillingsdepartementet foreslår å oppheve anmodningsvedtaket for andre året på rad. CP-foreningen er veldig skuffet over dette, nettopp fordi vi, ved fjorårets budsjettforhandlinger, lyktes med å få anmodningsvedtaket opprettholdt. Familie- og kulturkomiteen sin innstilling ble: «Komiteen ønsker ikke at vedtak nr. 788, 25. mars 2021 oppheves på nåværende tidspunkt.», og Kontroll- og konstitusjonskomiteen fulgte opp med en merknad om at fagkomiteen ikke mener at rapportering på anmodningsvedtaket var oppfylt, og at vedtaket ikke skal oppheves.
Stortinget har altså flere ganger konstatert at regjeringen skal komme tilbake til Stortinget med et forslag til hvordan retten til språklig ASK (symbolspråk) kan innlemmes i språkloven, og ikke om den skal innlemmes.

Likevel har departementet på nytt foreslått å oppheve dette vedtaket. De ser også bort i fra å følge opp anbefalingene NOU 2023 På høy tid - Realisering av funksjonshindredes

rettigheter, der ASK foreslås innlemmet i språkloven. I denne saken har vi virkelig fått en opplevelse av at departementet (og byråkratiet) overstyrer både politikere og politiske vedtak. Vi opplever heller ikke at departementet har utredet saken godt nok, eller tilstrekkelig har rapportert på vedtaket.

For det første, viser departementet til norske fagmyndigheter som ikke anerkjenner ASK som språk, men uten å vise til hvilke fagmyndigheter som tar til orde for dette. Dette i tillegg til, at de ikke refererer til forskning som støtter opp om det motsatte, eller tatt kontakt med forskere som støtter å innlemme ASK inn i språkloven. Vi mener departementet har oversett relevant informasjon og kontaktinformasjon som vi i interesseorganisasjoner (med Isaac Norge i spissen) har sendt inn, og som vi i tillegg har blitt oppfordret til å gjøre.

For det andre, har vi (både interesseorganisasjoner og fagpersoner) i det siste året, gjort departementet oppmerksom på at de har brukt feil oversettelse av språk i CRPD.
I den engelske utgaven av CRPD er språk definert som følger: «'Language' includes spoken and signed languages and other forms of non-spoken languages». I norsk utgave av CRPD er «non-spoken languages» feilaktig oversatt med «ikke-verbal kommunikasjon». En slik feilaktig oversettelse er selvsagt uheldig, og selv om departementet har gitt oss «medhold» i denne oversettelsesfeilen, er det likevel ikke noe de viser til i sine begrunnelser.

For det tredje, viser departementet til at rettigheter til ASK allerede finnes i dag, eksempelvis i barnehageloven, opplæringsloven og folketrygdloven. Dette stemmer, men det er likevel utilstrekkelig. Barnehageloven og opplæringsloven gir rett til hjelpemidler, men ikke rett til opplæring, noe som er helt essensielt for at barn og unge skal kunne uttrykke seg og utvikle seg. Som et eksempel har hørende foreldre til døve rett på 40 uker med tegnopplæring til barnet er 18 år, mens foreldre til ASK-språklige ikke har noe systematisk opplæring i ASK. Det er helt tilfeldig om den enkelte familie får veiledning og opplæring i ASK, det avhenger rett og slett av hvor de bor og hvilke personer de har rundt seg. Det er en stadig tilbakevendende tilbakemelding fra medlemmer i CP-foreningen om at de har tilgang på hjelpemidler, mens opplæring og ikke minst oppfølging i hverdagen svikter. Vi mener ASK i språkloven vil kunne gi et styrket vern og utvidede rettigheter.

I forslaget til statsbudsjettet foreslår regjeringen å bedre tilgangen til ASK-symboler ved å utvikle en felles symbolbank. Dette er et godt tiltak, men bør komme som et tillegg til at ASK skal innlemmes i språkloven, og ikke som en erstatning.
CP-foreningen ber derfor kultur- og familiekomiteen innstille på at anmodningsvedtaket fortsatt skal bestå, og at arbeidet med å innlemme ASK (alternativ og supplerende kommunikasjon) i språkloven i stedet skal intensiveres.

ASK samarbeid
CP-foreningen er medlem av et ASK-samarbeid, sammen med Isaac Norge, Løvemammaene, NFU, Autismeforeningen, HBF og Redd Barna. Vi har jevnlige møter, der målet er å styrke situasjonen for ASK-språklige. Vi samarbeidet blant annet om et felles møte i Arendalsuka 2026, der tittelen var «ASK-språklige og likeverdige rettigheter – hva må til?» Vi støtter derfor opp om høringsinnspillene til de andre organisasjonene som deltar i denne høringen.

Kap. 315 Frivillighetsformål, post 73 Tilskudd til studieforbund

CP-foreningen reagerer på at det er foreslått kraftige kutt i tilskudd til studieforbundene For de ti studieforbundene med tilskudd fra KUD er det foreslått et kutt på 37,2 mill. kroner. Dette utgjør mer enn 20 % reell nedgang i tilskudd.

For vår del er vil det bety at vårt studieforbund, Funkis, mister rundt 8 millioner.
Dette får store konsekvenser for støtten til opplæringsaktiviteter og kursvirksomhet både hos oss, og mange andre organisasjoner som arbeider daglig med å fremme deltagelse og likestilling.

CP-foreningen støtter derfor FFO i å be komiteen om å reversere foreslått kutt slik at rammen til studieforbundene blir videreført på 2026-nivå inkludert forventa prisvekst. Dette gir en 2027-ramme på 210,3 mill. kroner.